

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja valmisteverotuslain muuttamisesta verottomien tavaroiden myymälöistä myytävien tuotteiden osalta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia ja valmisteverotuslakia siten, että lentokentällä sijaitsevasta verottomien tavaroiden myymälästä olisi mahdollista myydä verollisesti matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissa mukaan otettavia tavaroita Suomen sisällä matkustaville tai Suomeen saapuville matkustajille. Nykyisin verollinen myynti verottomien tavaroiden myymälästä on arvonlisäverolain mukaan ja valmisteverotuslain soveltamiskäytännön perusteella sallittua toisiin EU-jäsenvaltioihin matkustaville.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan X.X.2022.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2.1 Euroopan unionin lainsäädäntö	3
2.2 Kansallinen lainsäädäntö.....	5
2.3 Nykytilan arviointi	7
3 Tavoitteet	8
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	9
5 Lausuntopalaute.....	10
6 Voimaantulo	10
LAKIEHDOTUKSET	11
1. Laki arvonnisäverolain 70 b §:n ja 72 i §:n muuttamisesta	11
2. Laki valmisteverotuslain 89 §:n muuttamisesta	12
LIITE	13
RINNAKKAISTEKSTIT	13
1. Laki arvonnisäverolain 70 b §:n ja 72 i §:n muuttamisesta	13
2. Laki valmisteverotuslain 89 §:n muuttamisesta	15

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Arvonlisäverolain (1501/1993) 70 b §:n 3 momentin mukaan lentoasemilla sijaitsevista, tulli-varaston tai verottoman varaston muodostavista verovapaista myymälöistä on mahdollista myydä verotta matkustajille näiden henkilökohtaisissa matkatavaroissa mukaan otettavia tavaroita. Myynnin verottomuus koskee ainoastaan EU:n ulkopuolelle matkustavia. Verottomasta varastosta voidaan myydä tavaroita toiseen EU-jäsenvaltioon matkustaville arvonlisäverollisesti.

Vastaavasti valmisteverotuslain (182/2010) mukaan lentokentän verottomien tavaroiden myymälästä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi myytävät tuotteet ovat verottomia. Soveltamiskäytännön mukaan myymälästä voidaan lisäksi myydä valmisteveron alaisia tuotteita valmisteveron sisältävään hintaan toiseen jäsenvaltioon matkustaville.

Lentokentällä sijaitsevasta verottomasta varastosta ei nykymuotoisen lainsäädännön mukaan ole mahdollista myydä tavaroita verollisesti Suomeen saapuville, tai Suomen sisällä matkustaville henkilöille.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros X.X.2021–X.X.2022. Lausuntoa pyydettiin esityksen kannalta keskeisiltä viranomaisilta, elinkeinoelämän etujärjestöiltä ja toimijoilta sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtio-neuvosto.fi/hankkeet> tunnuksella VM105:00/2021¹.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Euroopan unionin lainsäädäntö

Arvonlisäverotus

Suomessa sovellettavan arvonlisäverojärjestelmän pohja on määritelty Suomea sitovasti yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetussa neuvoston direktiivissä 2006/112/EY, jäljempänä *arvonlisäverodirektiivi*. Arvonlisäveroa suoritetaan lähtökohtaisesti kaikesta taloudellisena toimintana tapahtuvasta tavaroiden ja palvelujen myynnistä, ellei myyntiä ole direktiivissä säädetty verottomaksi.

Arvonlisäverodirektiivi sisältää säännökset jäsenvaltion mahdollisuudesta säätää muusta varastointimenettelystä kuin tullivarastointimenettelystä. Varastointimenettelyyn asetettavien tavaroiden myynti ja maahantuonti on arvonlisäverotonta. Valmisteveron alaisten tavaroiden katsotaan olevan tällaisessa menettelyssä, kun ne ovat valmisteverotusdirektiivin mukaisessa verottomassa varastossa. Arvonlisäverodirektiivin 157 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät

¹ <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM105:00/2021>

saa säätää muusta varastointimenettelystä kuin tullivarastointimenettelystä, kun kyse on tuotteista, jotka eivät ole valmisteveron alaisia, jos nämä tavarat on tarkoitettu luovutettaviksi vähittäiskauppavaiheessa.

Arvonlisäverodirektiivin 158 artiklan 1 kohdan mukaan poiketen siitä, mitä 157 artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää muusta varastointimenettelystä kuin tullivarastointimenettelystä seuraavissa tapauksissa: a) tavarat on tarkoitettu verovapaille myymälöille sellaisten tavaroiden luovutuksia varten, jotka matkustajat vievät henkilökohtaisesti matkatavaroissaan, lentokoneella tai meriteitse kolmansille alueille tai kolmansiin maihin, jos nämä luovutukset on vapautettu verosta 146 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti; b) tavarat on tarkoitettu verovelvollisille luovutettaviksi matkustajille ilma- tai vesialuksessa lennon tai merimatkan aikana, kun määräpaikka sijaitsee yhteisön ulkopuolella; c) tavarat on tarkoitettu verovelvollisille 151 artiklan mukaisia arvonlisäverovapaita luovutuksia varten. Saman artiklan 2 kohdan mukaan, jos jäsenvaltiot käyttävät 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua mahdollisuutta verovapautukseen, niiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kyseisen vapautuksen oikean ja yksinkertaisen soveltamisen varmistamiseksi sekä mahdollisten veropetosten, veron kiertämisen ja muiden väärinkäytösten estämiseksi. Saman artiklan 3 kohdan mukaan artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua verovapaalla myymälällä tarkoitetaan lentoasemalla tai satamassa sijaitsevaa toimipaikkaa, joka täyttää toimivaltaisten viranomaisten säätämät edellytykset.

Valmisteverotus

Valmisteverotuksen peruseriaatteen on EU:ssa yhdenmukaistettu valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä ja direktiivin 92/12/ETY kumoamisesta annetulla neuvoston direktiivillä 2008/118/EY, jäljempänä *valmisteverotusdirektiivi*. Valmisteverotuksessa on lähtökohdana alueperiaate, jonka mukaan jokainen EU:n jäsenvaltio verottaa sen alueella tapahtuvaa tuotteiden kulutusta. Unionissa yhdenmukaistettuja, kaikissa jäsenvaltioissa kannettavia valmisteveroja kannetaan nestemäisistä polttoaineista, sähköstä, maakaasusta, kivihiilestä, alkoholista ja alkoholijuomista sekä tupakkatuotteista. Valmisteverotusdirektiivi mahdollistaa tietyin edellytyksin valmisteverojen kantamisen kansallisesti myös muista tuotteista. Yhdenmukaistettuja veroja koskevista veron määräytymisen perusteista, vähimmäisverotasoista ja verottomuuksista säädetään verolajikohtaisissa direktiiveissä.

Valmisteverotusdirektiivissä säädetään kaikkia valmisteveroja yhteisesti koskevista perusteista, joilla jäsenvaltioiden on joko vapautettava tai mahdollisuus niin halutessaan vapauttaa tuotteet verosta. Valmisteverotusdirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa valmisteverosta tuotteet, jotka myydään verottomien tavaroiden myymälästä kolmansiin maihin tai kolmansille alueille matkustaville henkilökohtaisissa matkatavaroissa kuljetettaviksi. Direktiivissä verovapaalla myymälällä tarkoitetaan lentoasemalla tai satamassa sijaitsevaa liikettä, joka täyttää jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten vahvistamat edellytykset. Jäsenvaltioiden on määriteltävä edellytykset niin, että veron kiertäminen, veron välttäminen ja muut väärinkäytökset estetään. Kolmannella maalla tarkoitetaan direktiivissä jokaista valtiota tai aluetta, johon ei sovelleta perustamissopimusta ja kolmannella alueella muun muassa unionin tullialueeseen kuuluvia Ahvenanmaata ja Kanariansaaria. Kolmannelle alueelle tai kolmanteen maahan matkustavalla matkustajalla tarkoitetaan matkustajaa, jolla on hallussaan ilma- tai merikuljetusasiakirja, jossa mainitaan lopullisena määräpaikkana kolmannella alueella tai kolmannessa maassa sijaitseva lentoasema tai satama.

2.2 Kansallinen lainsäädäntö

Arvonlisäverotus

Arvonlisäverolain mukaan arvonlisäveroa suoritetaan valtiolle liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavarantoiminnan ja palvelun myynnistä.

Arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentin mukaan veroa ei suoriteta matkailijan henkilökohtaisissa matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä lentokentällä sijaitsevassa, unionin tullikoodeksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (tullikoodeksi) 240 artiklassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä tarkoitettussa verottomassa varastossa, jos ostaja matkustaa Euroopan unionin ulkopuolelle. Henkilölle, jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Norjassa, saadaan verotta myydä kuitenkin vain alkoholi-juomia, tupakkavalmisteita, suklaa- ja makeist tuotteita, hajusteita, kosmeettisia aineita ja toaletti- valmisteita.

Arvonlisäverolakiin on otettu säännökset verovarastointimenettelystä. Verovarastointimenettelyssä olevalla tavaralla tarkoitetaan Verohallinnon antaman luvan nojalla pidetyssä verottomassa varastossa olevaa tavaraa tietyin rajoituksiin. Valmisteveron alaisten tavaroiden katsotaan olevan verovarastointimenettelyssä silloin, kun ne ovat valmisteverotuslain 6 §:n 4 kohdassa tarkoitettussa varastossa.

Arvonlisäverolain 72 h §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan veroa ei suoriteta sellaisen 72 i §:ssä tarkoitetun tavarantoiminnan maahantuonnista ja myynnistä, joka siirretään 72 j §:ssä tarkoitettuun verovarastointimenettelyyn. Saman pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan veroa ei suoriteta sellaisen 72 i §:ssä tarkoitetun tavarantoiminnan myynnistä, joka on 72 j §:ssä tarkoitettussa verovarastointimenettelyssä.

Arvonlisäverolain 72 i §:n 1 momentissa on lueteltu tyhjentävästi tavarantoiminnat, joita Suomessa voidaan asettaa verovarastointimenettelyyn. Arvonlisäverolain 72 i §:n 2 momentin mukaan mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muihin tavaroihin, jos tavarantoiminnat on tarkoitettu elinkeinonharjoittajalle ilma- ja vesialuksen varustamiseksi tapahtuvaa, 70 §:n 1 momentin 6 ja 8 kohdassa tarkoitettua tavarantoiminnan myyntiä varten, 70 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua, kansainvälisessä liikenteessä olevilla aluksilla ulkomaille matkustaville tapahtuvia verottomia myyntejä varten tapahtuvaa verotonta myyntiä varten, 70 §:n 2 momentissa tarkoitettuja EU:n alueella tapahtuvan henkilökuljetuksen aikana matkustajille tapahtuvia verollisia myyntejä varten, 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja EU:n ulkopuolelle matkustaville tapahtuvia verottomia myyntejä varten taikka matkatavaroina mukaan otettavien tavaroiden verollista myyntiä varten 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen jäsenvaltioon matkustavalle. Verottomaan varastoon siirrettävien tavaroiden myynti elinkeinonharjoittajalle edellä mainittuihin tarkoituksiin on siis verotonta. Tavaroiden myynti siten, että ne siirretään ulos varastosta, on verollista, ellei verottomuudesta ole erikseen säädetty.

Tax free –myynti päättyi EU:n sisäisten matkojen osalta 1.7.1999 lukien jäsenvaltioiden välisissä meri- ja ilmakuljetuksissa sekä lentokentillä. Asiaa koskevan hallituksen esityksen (HE 6/1999 vp) yleisperusteluissa on katsottu, että koska verovarastointimenettelyyn asettamisen yhteydessä tavaroiden erottelu verollisena ja verottomana myytäviin tavaroihin olisi käytännössä vaikeasti toteutettavissa, tästä johtuen näihin tavaroihin voidaan soveltaa verovarastointimenettelyä, vaikka ne myöhemmin myydään verollisena toiseen jäsenvaltioon matkustavalle. Hallituksen esityksen perusteluissa on kuitenkin katsottu, että kyseisen kannan EU-oikeuden mukaisuus on tulkinnanvarainen ja asia voi vielä tulla uudelleen tarkasteltavaksi.

Ahvenanmaan maakunta jää Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen (SopS103/1994) liitteenä olevan pöytäkirjan n:o 2 mukaan Euroopan yhteisön arvonlisäverolainsäädännön ulkopuolelle. Ahvenanmaata pidetään arvonlisäverodirektiivin mukaan arvonlisäverotuksessa kolmantena alueena, joka rinnastetaan kolmansiin maihin eli Yhteisön ulkopuolisiin maihin.

Ahvenanmaalla sovelletaan lähtökohtaisesti normaalia arvonlisäverolain mukaista arvonlisäverojärjestelmää. Arvonlisäverolain 1 a §:n 1 momentin mukaan Suomella tarkoitetaan arvonlisäverolaissa Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista Suomen arvonlisäveroaluetta ja Ahvenanmaan maakuntaa. Ahvenanmaa kuuluu siis Suomen alueeseen arvonlisäverolain säännöksiä sovellettaessa. Poikkeuksista säädetään Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetussa laissa (1266/1996), jäljempänä *poikkeuslaki*. Arvonlisäverolain 1 a §:n 2 momentin mukaan jäsenvaltiolla ja Yhteisöllä tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista jäsenvaltion ja Yhteisön arvonlisäveroaluetta.

Verottomien tavaroiden myymälöistä EU:n ulkopuolelle matkustaville tapahtuvan myynnin verottomuutta koskeva arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentti soveltuu myös Ahvenanmaalla sijaitsevalla lentoasemalla tapahtuvaan myyntiin Yhteisön ulkopuolelle matkustavalle. Lisäksi poikkeuslain 13 §:n mukaan sovellettaessa arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momenttia tavara katsotaan myydyin Yhteisön ulkopuolelle matkustavalle myös silloin, kun se on myyty Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon matkustavalle taikka muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle, maakunnan ja muun Suomen välisen matkustuksen osalta tietyin rajoituksin. Ahvenanmaan maakunnassa sovelletaan myös arvonlisäverolain verovarastointimenettelyä koskevia säännöksiä. Lisäksi poikkeuslain 16 §:ssä on arvonlisäverolain 72 i §:n 2 momentin soveltamisalaa koskeva laajennus, joka koskee muun muassa edellä mainittuja poikkeuslain 13 §:ssä tarkoitettuja myyntejä varten tarkoitettuja tavaroita.

Valmisteverotus

Valmisteverotusdirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön valmisteverotuslailla. Yhdenmukaisesti tultujen valmisteverojen lisäksi valmisteveroa kannetaan kansallisesti muun muassa virvoitusjuomista, juomapakkauksista, savukepaperista ja sähkösavukeneesteestä.

Valmisteverotuslaissa säädetään valmisteveroille yhteisistä verottomuusperusteista. Verottomia ovat muun muassa 89 §:ssä säädetysti tuotteet, jotka myydään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan verotonta varastoa. Valmisteverotuslain 23 ja 24 §:n mukaan valtuutetun varastonpitäjän ja verottoman varaston lupa myönnetään sille, joka pitää verottomien tavaroiden myymälää. Valmisteverotuslaissa säädetään valtuutetun varastonpitäjän ja verottoman varaston luvan myöntämisen edellytyksistä, kuten siitä, että verottomassa varastossa tuotteet on järjestettävä siten, että viranomaisen voi vaikeudetta todeta niiden määrän ja laadun. Lain 24 §:n 2 momentin mukaan verottoman varaston lupaa ei myönnetä sille osalle varastoa, jota pidetään valmisteveron alaisten tuotteiden vähittäismyyntivarastona tai -paikkana. Tämä säännös ei kuitenkaan koske verottomien tavaroiden myymälänä käytettävää verotonta varastoa.

Poikkeuslain mukaan Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin valmisteveron alaisten tuotteiden siirtoihin sovelletaan lähtökohtaisesti samoja säännöksiä kuin viennissä unionin ulkopuolelle ja tuonnissa unionin ulkopuolelta. Kun sovelletaan lentokentällä sijaitsevan verottomien tavaroiden myymälän verotonta myyntiä unionin ulkopuolelle matkustavalle koskevaa valmistevero-

tuslain säännöstä, tuotteet katsotaan poikkeuslain mukaan myydyn unionin ulkopuolelle matkustavalle myös silloin, kun ne myydään Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen, toiseen jäsenvaltioon tai yhteisön ulkopuolelle matkustavalle taikka muulta Suomesta maakuntaan matkustavalle.

Alkoholilainsäädäntö

Alkoholilaissa (1102/2017) säädetään alkoholijuomien vähittäismyyntistä lentoasemalla. Vähittäismyynti suomalaisilla lentokentillä on poikkeus alkoholijuomien vähittäismyyntimonopoliin, ja on sallittua vain ulkomaille matkustaville henkilöille mukaan otettavaksi. Myynti kotimaan sisäisillä lennoilla matkustaville tai Suomeen saapuville matkustajille ei ole lain 48 §:n 1 momentin mukaan sallittua. Myydyn alkoholijuoman verollisuudella tai verottomuudella ei ole asiassa merkitystä. Alkoholilain säännös tarkoittaa, ettei alkoholijuomien myynti Ahvenanmaalle muualta Suomesta matkustaville tai Ahvenanmaalta muualle Suomeen matkustaville ole myöskään sallittua lentokenttien verottomien tavaroiden myymälässä.

2.3 Nykytilan arviointi

Arvonlisäverotus

Arvonlisäverolaki ei mahdollista tavarahan myyntiä lentokentällä sijaitsevasta verottomasta varastosta Suomeen saapuville tai Suomen sisällä matkustaville matkustajille. Jos verottomien tavaroiden myymälää ylläpitävä toimija haluaisi myydä tuotteita myös Suomessa matkustaville henkilöille, hänen tulisi ostaa tuotteet erikseen arvonlisäverollisina ja pitää ne erillään verovaras-totuotteista. Käytännössä kyseinen menettely vaatisi kahden erillisen myymälän ylläpitä-mistä terminaalarakennuksessa, minkä toteuttaminen olisi ongelmallista jo terminaalarakennuk-sen rajallisen tilan vuoksi.

Matkustajan lennon määränpää tarkastetaan verottomien tavaroiden myymälän myyntitilan-teessa kassakoneen skannerilla asiakkaan tarkastuskortista (boarding pass). Kassajärjestelmään on syötetty kaikkien lentojen määränpää, ja kone tulkitsee skannatun koodin sen mukaisesti. Tuote myydään arvonlisäverollisena, jos matkustuskohde on toisessa EU-maassa, tai arvonli-säverottomana, jos matkustuskohde on EU:n ulkopuolella.

Valmisteverotus

Valmisteverotusdirektiivi tunnistaa verottomien tavaroiden myymälän vain, kun on kyse myyn-nistä unionin ulkopuolelle matkustaville. Verottomien tavaroiden myymälällä oleva verottoman varaston asema mahdollistaa unionin ulkopuolelle matkustaville tapahtuvan myynnin verotto-muuden käytännön toteuttamisen hallinnollisesti keveimmällä tavalla: myymälä on veroton va-rasto, jolloin myymälässä myytävät tuotteet voidaan siirtää sinne valmisteverotuksen verotto-muusjärjestelmässä verotta ja lisäksi matkailijamyynnin verovapaus voidaan toteuttaa suorana verottomuutena varastonpitäjän veroilmoituksella. Verottomien tavaroiden myymälöinä toimi-via verottomia varastoja on noin parikymmentä.

Unionin ulkopuolelle matkustaville tapahtuvan verottoman myynnin lisäksi samasta verotto-mien tavaroiden myymälästä voidaan kansallisen lain soveltamiskäytännön mukaan myydä val-misteveron alaisia tuotteita valmisteveron sisältävään hintaan toiseen jäsenvaltioon matkusta-ville. Myymälässä olevat tuotteet ovat verottomia, mutta toiseen EU:n jäsenvaltioon matkusta-

valle myytävistä tuotteista verottoman varaston pitäjän on ilmoitettava ja maksettava valmistevero. Verottomien tavaroiden myymälöihin kohdistetaan verovalvontaa jälkikätein yritystarkastuksin vastaavasti kuin pääsääntöisesti muihinkin verottomiin varastoihin.

Verottomia varastoja koskevassa lupakäytännössä on yleisesti lähdetty siitä, ettei verottoman varaston lupaa myönnetä varastolle, jossa säilytetään sekä verottomia että verotettuja tuotteita. Tätä taustaa vasten soveltamiskäytäntöä, jonka mukaan kaikki tuotteet ovat myymälässä verottomia, voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Muussa tapauksessa verotonta ja verollista myyntiä varten olisi perustettava kaksi toisistaan fyysisesti erillään olevaa myymälää.

Nykytilan voidaan katsoa olevan tarkoituksenmukainen sekä direktiivin ja lain säännösten mukainen säännöksiä välttäen. Mitä enemmän verottomien tavaroiden myymälässä myydään tuotteita verolliseen tarkoitukseen, sitä enemmän etäännyttään kuitenkin säännösten tarkoittamasta myymälästä, jolla voi olla verottoman varaston asema. On tulkinnanvaraista, missä vaiheessa myymälää ei enää ole mahdollista katsoa verottomien tavaroiden myymäläksi vaan sellaiseksi valmisteverotuslain pääsäännön mukaiseksi vähittäismyyntipaikaksi, jolle ei myönnetä verottoman varaston lupaa.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on sallia tavaroiden verollinen myynti lentokentillä sijaitsevista, verottoman varaston muodostavista verottomien tavaroiden myymälöistä myös Suomeen saapuville tai Suomen sisällä matkustaville matkustajille. Vastaava verollisen myynnin mahdollisuus sisältyy arvonlisäverolakiin toiseen jäsenvaltioon matkustavien osalta. Valmisteverotuksessa verollinen myynti verottomasta varastosta toiseen jäsenvaltioon matkustavalle on hyväksytty soveltamiskäytännössä.

Esityksellä tuettaisiin tältä osin covid-19 pandemian koettelemaa matkailualaa. Muutos helpotaisi Suomeen saapuvien ja Suomessa matkustavien henkilöiden ostosten tekoa mahdollistamalla näille henkilöille samat ostostentekomahdollisuudet kuin muilla EU:n sisällä matkustavilla henkilöillä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että arvonlisäverolakia ja valmisteverotuslakia muutettaisiin siten, että lentokenttien verottomien tavaroiden myymälästä voitaisiin myydä verollisia tuotteita Suomeen saapuville tai Suomen sisällä matkustaville matkustajille. Alkoholinäidännöstä johtuen verollisen myynnin mahdollistaminen ei kuitenkaan koskisi alkoholijuomia.

Arvonlisäverotus

Verottomien tavaroiden varaston ylläpitäjän myyntiprosessissa matkustajan lennon määränpää tarkastetaan asiakkaan lennon tarkastuskortilta tuotteiden oikean arvonlisävero-kohtelun määrittämiseksi. Arvonlisäverollisen myynnin mahdollistaminen verottomien tavaroiden varastosta myös Suomessa matkustaville ei vaatisi muutosta varaston ylläpitäjän myyntiprosessiin. Muutoksen ei ole katsottava aiheuttavan verovalvonnallista riskiä.

Edellä mainitun perusteella arvonlisäverolain 72 i §:n 2 momenttia muutettaisiin siten, että siihen sisällytettäisiin myös tavarat, jotka on tarkoitettu elinkeinonharjoittajalle matkatavaroina

mukaan otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettussa paikassa Suomessa matkustavalle taikka Suomeen ulkomailta palaavalle matkailijalle. Verovarastoon siirrettävien tai siellä olevien tavaroiden myynti elinkeinonharjoittajalle tällaista myyntiä varten tulisi siis verottomaksi. Tavaroiden myynti varastosta tällaisille matkailijoille olisi verollista. Koska arvonlisäverolakia sovellettaessa Suomella tarkoitetaan EU-lainsäädännön mukaisen Suomen arvonlisäveroalueen lisäksi myös Ahvenanmaan maakuntaa, muutos koskisi vastaavalla tavalla myös Ahvenanmaalla sijaitsevalla lentoasemalla olevaa verottomien tavaroiden varastoa.

Lain 70 b §:n 3 momenttia tarkistettaisiin siten, että momentissa käytetty ilmaisu Euroopan unioni korvattaisiin ilmaisulla yhteisö, joka on määritelty lain 1 a §:n 2 momentissa.

Valmisteverotus

Valmisteverotuslain 89 §:n 2 momentissa säädetään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi myytävien tuotteiden verottomuudesta. Momentin mukaan verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan lain 6 §:n 5 kohdassa tarkoitettua verotonta varastoa.

Momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin nimenomainen säännös koskien myyntiä muille matkustajille kuin unionin ulkopuolelle matkustaville. Lentokentällä sijaitsevasta verottomien tavaroiden myymälästä olisi sallittua myydä valmisteveron alaisia tuotteita verollisina muille matkustajille, kuten Suomen sisällä matkustaville ja unionin ulkopuolelta tai toisesta EU:n jäsenvaltiosta Suomeen saapuville. Säännös kattaisi myös nykyisen soveltamiskäytännön mukaisen verollisen myynnin toiseen jäsenvaltioon matkustaville. Verollisista myynneistä valtuutettuna varastonpitäjänä toimivan verottoman varaston pitäjän tulisi ilmoittaa ja maksaa valmisteverot. Menettely vastaisi nykyisen soveltamiskäytännön mukaista menettelyä myytäessä verottomien tavaroiden myymälästä verollisia tuotteita toiseen jäsenvaltioon matkustavalle.

Lisäksi momentin viittaus 6 §:n 5 kohtaan päivitetäisiin kohdistumaan aiemmin voimaan tulleen lainmuutoksen perusteella 6 §:n 4 kohtaan.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Myynnin mahdollistaminen verollisena verottomien tavaroiden myymälässä myös Suomeen saapuville ja Suomen sisällä matkustaville matkustajille syrjäyttäisi pääsääntöisesti sellaista kulutusta, joka olisi muutoinkin tapahtunut Suomessa. Kulutuksen siirtymisellä lentokentille ei olisi tällöin vaikutusta arvonlisäveron tai valmisteveron tuottoon. Muutoksella olisi kuitenkin positiivinen vaikutus lentokentillä sijaitsevien verottomien varastojen myymälöille. Ehdotus parantaisi myös kilpailuneutraaliteettia lentokenttämyymälöiden ja muiden vastaavia tuotteita myyvien myymälöiden välillä.

Ehdotuksella voi kuitenkin olla vähäinen arvonlisäveron ja valmisteveron tuottoa lisäävä vaikutus siltä osin kuin lisääntyneet kulutusmahdollisuudet lentokentällä syrjäyttäisivät saapuvien matkustajien ulkomailla tapahtuvaa kulutusta.

Vaikutukset Verohallinnon toimintaan

Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan huomattavia vaikutuksia Verohallinnon toimintaan. Muutos lisääisi vähäisessä määrin ohjeistukseen ja viestintään liittyviä Verohallinnon tehtäviä ja kustannuksia.

5 Lausuntopalaute

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan X.X.2022.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

arvonlisäverolain 70 b §:n ja 72 i §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 70 b §:n 3 momentti ja 72 i §:n 2 momentti, sellaisena kuin ne ovat 70 b §:n 3 momentti laissa 305/2016 ja 72 i §:n 2 momentti laissa 505/2014 seuraavasti:

70 b §

Veroa ei suoriteta matkailijan henkilökohtaisissa matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä lentokentällä sijaitsevassa, unionin tullikoodeksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (*tullikoodeksi*) 240 artiklassa tarkoitetussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä tarkoitetussa varastossa, jos ostaja matkustaa Yhteisön ulkopuolelle. Henkilölle, jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Norjassa, saadaan verotta myydä kuitenkin vain alkoholijuomia, tupakkavalmisteita, suklaa- ja makeistuotteita, hajusteita, kosmeettisia aineita ja toalettiainemateriaaleja.

72 i §

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoitettu elinkeinonharjoittajalle 70 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua tavaran myyntiä ilma-aluksen varustamista varten, 70 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdassa sekä 2 momentissa tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja myyntejä varten taikka matkatavaroina mukaan otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen jäsenvaltioon tai Suomessa matkustavalle taikka Suomeen palaavalle matkailijalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

2.

Laki

valmisteverotuslain 89 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmisteverotuslain (182/2010) 89 §:n 2 momentti seuraavasti:

89 §

Verottomien tuotteiden myynti vesi- tai ilma-aluksessa tai lentokentällä

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan 6 §:n 4 kohdassa tarkoitettua verotonta varastoa. Tällaisesta myymälästä saadaan myydä tuotteita verollisina myös muille matkustajille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

1.

Laki

arvonlisäverolain 70 b §:n ja 72 i §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 70 b §:n 3 momentti ja 72 i §:n 2 momentti, sellaisena kuin ne ovat 70 b §:n 3 momentti laissa 305/2016 ja 72 i §:n 2 momentti laissa 505/2014 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

70 b §

70 b §

Veroa ei suoriteta matkailijan henkilökoh-
taisissa matkatavaroissa mukaan otettavien ta-
varoiden myynnistä lentokentällä sijaitse-
vassa, unionin tullikooduksista annetun Eu-
roopan parlamentin ja neuvoston asetuksen
(EU) N:o 952/2013 (*tullikoodiksi*) 240 artik-
lassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä
tarkoitettussa varastossa, jos ostaja matkustaa
Euroopan unionin ulkopuolelle. Henkilölle,
jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka
on Norjassa, saadaan verotta myydä kuitenkin
vain alkoholijuomia, tupakkavalmisteita, suk-
laa- ja makeist tuotteita, hajusteita, kosmeetti-
sia aineita ja toaletti valmisteita.

Veroa ei suoriteta matkailijan henkilökoh-
taisissa matkatavaroissa mukaan otettavien ta-
varoiden myynnistä lentokentällä sijaitse-
vassa, unionin tullikooduksista annetun Eu-
roopan parlamentin ja neuvoston asetuksen
(EU) N:o 952/2013 (*tullikoodiksi*) 240 artik-
lassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä
tarkoitettussa varastossa, jos ostaja matkustaa
Yhteisön ulkopuolelle. Henkilölle, jonka koti-
paikka tai vakinainen asuinpaikka on Nor-
jassa, saadaan verotta myydä kuitenkin vain
alkoholijuomia, tupakkavalmisteita, suklaa- ja
makeist tuotteita, hajusteita, kosmeettisia ai-
neita ja toaletti valmisteita.

72 i §

72 i §

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan
myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoi-
tettu elinkeinonharjoittajalle 70 §:n 1 momen-
tin 6 kohdassa tarkoitettua tavaran myyntiä
ilma-aluksen varustamista varten, 70 §:n 1
momentin 7 ja 8 kohdassa sekä 2 momentissa
tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja myyn-
tejä varten taikka matkatavaroina mukaan
otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n
3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen
jäsenvaltioon matkustavalle.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan
myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoi-
tettu elinkeinonharjoittajalle 70 §:n 1 momen-
tin 6 kohdassa tarkoitettua tavaran myyntiä
ilma-aluksen varustamista varten, 70 §:n 1
momentin 7 ja 8 kohdassa sekä 2 momentissa
tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja myyn-
tejä varten taikka matkatavaroina mukaan
otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n
3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen
jäsenvaltioon *tai Suomessa* matkustavalle
taikka Suomeen palaavalle matkailijalle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tätä lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

2.

Laki

valmisteverotuslain 89 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmisteverotuslain (182/2010) 89 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

89 §

89 §

*Verottomien tuotteiden myynti vesi- tai ilma-
aluksessa tai lentokentällä*

*Verottomien tuotteiden myynti vesi- tai ilma-
aluksessa tai lentokentällä*

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan 6 §:n 5 kohdassa tarkoitettua verotonta varastoa.

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan 6 §:n 4 kohdassa tarkoitettua verotonta varastoa. *Tällaisesta myymälästä saadaan myydä tuotteita verollisina myös muille matkustajille.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20